

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

det gjaldt om at skaffe beskæftigelse til arbejdsløse; det var dengang der fra kvindernes side blev peget på, at der her var en opgave for arbejdsløse kvinder: at hjælpe andre kvinder, som var kommet i en nødsituation. Efter krigen var man klar over, at man burde væk fra begrebet beskæftigelsesforanstaltning og over til en normal lovgivning på dette område, og i 1946 blev der nedsat en kommission. Denne kommission indhentede oplysninger fra de institutioner, som drev husmoderafløsning efter beskæftigelseslovene, og fra de enkelte private, som havde noget af den art. Så godt som alle de institutioner, man spurgte, understregede nødvendigheden af, at husmoderafløserne havde nogen uddannelse. Mange af institutionerne havde i det små forsøgt sig lidt dermed, men man havde ikke kunnet give den tilstrækkelige uddannelse. Kommissionen vendte da blikket mod Sverige, hvor man havde fået gennemført en husmoderafløsningsordning, og hvor der var to slags uddannelse: en langvarig uddannelse på op imod 2 år og et kortere kompletteringskursus på 3 måneder. Resultatet blev, at da lovforslaget fremsattes her i rigsdagen og blev til lov, var man enedes om at nøjes med den forholdsvis korte uddannelse på 3 måneder.

Når jeg har ønsket at opridse husmoderafløsningens start som en beskæftigelsesforanstaltning, er det, fordi dette synspunkt, beskæftigessynspunktet, er vanskeligt at komme bort fra. Det er noget, som på en vis måde nu hemmer den husmoderafløsning, vi har. Man træffer undertiden endnu hos husmoderafløserne dette synspunkt, at det vigtigste er at skaffe beskæftigelse, det næstvigtigste at hjælpe hjemmene. Man træffer det også hos kommunerne, hvor forsørgessynspunktet undertiden træder stærkt frem, hvilket bl. a. viser sig derved, at man undertiden foretrækker mindre kvalificerede enlige forsørgere, som måske ellers ville falde kommunen til byrde, eller som i hvert tilfælde trænger til at tjene nogle penge. Ministeren er også inde på dette synspunkt, når han fremhæver den 50—60-årige kvinde, som pludselig står alene, og som kommunen kender og kan sætte i arbejde som husmoderafløser. Nu vil jeg gerne fremhæve, at også jeg har sympati for den enlige forsørger; jeg har syntes, det var en stor fordel ved husmoderafløsningsordningen, at der her skabtes en levevej, som også ville være egnet for enlige forsørgere; men jeg har rigtignok tænkt mig, at den enlige forsørger måtte opfylde de samme kvalifikationer som andre;

det må ikke være sådan, at en kvinde med mindre kvalifikationer bliver foretrukket, blot fordi hun er enlig forsørger. Det er rigtigt nok, at det kan være vanskeligt for hende at komme på kursus; derfor var der måske anledning til at overveje, om der ikke burde skabes adgang til lån og tilskud i den tid, en sådan kvinde er på kursus, lettere adgang, end der er i øjeblikket, hvor det jo væsentligt er private institutioner, der må træde til; her har jo også mødrehjælpen i flere tilfælde kunnet træde til.

Det, jeg med disse udtalelser har villet understrege, er, at når det gælder en ordning af husmoderafløsningen, må forsørgessynspunktet ikke komme i første række; det må være hjemmenes tarv, der kommer i første række. Det er af hensyn til hjemmene, man i al almindelighed må kræve, at disse husmoderafløserne har en uddannelse.

Hvem er det så, man bør sende på kursus? Naturligvis bør de, der sendes på kursus, i forvejen være dygtige til husligt arbejde; de skal ikke i almindelighed lære det huslige arbejde dér. De kan selvfølgelig heller ikke på et sådant kortvarigt kursus lære noget, der kan give dem stor dygtighed i det huslige arbejde. De skal være personligt egnede, og det er derfor et spørgsmål, om man ikke burde indføre som en hovedregel, at de, der sendes på kursus, i forvejen har været prøvet som husmoderafløser. Det er vist det almindeligste, at de har været prøvet, men jeg mener, det burde fastslås som regel.

Der er endvidere en sammenhæng mellem uddannelse og løn. Ministeren var inde på det, da han udtalte frygt for, at uddannelsen skulle føre til et krav om at blive kommunale tjenestemænd. De uddannedes løn ansættes i øjeblikket og vil jo normalt ansættes sådan, at den er i overensstemmelse med den sædvanlige løn for husligt arbejde det pågældende sted. Hvad er konsekvensen heraf? Konsekvensen er den, at de dygtigste af de huslige arbejdere, når de ikke kan tjene mere ved dette arbejde, end hvad der er gængs for husligt arbejde, vil søge noget, som giver dem sikrere og tryggere arbejdsforhold, end de kan få dér, og resultatet bliver en stadig skiftende og mindre kvalificeret arbejdsstab indenfor husmoderafløsningen. Det tror jeg vil give administrationen mange vanskeligheder, og det er en udvikling, som hverken selve husmoderafløsningsinstitutionen eller hjemmene er tjent med. Det mål, som jeg i øjeblikket ser ligge for, er at tilstræbe, at så mange kvalificerede er uddannede, som der kan skaffes beskæftigelse til året igennem — vi må jo huske på, at der er en meget svingende efterspørgsel